

בס"ד. יום ב' דראש השנה ה'תשמ"ה. הנחת התי' בלתי מוגה

②

תקנו בחדש שופר גו', ומדייקים רבותינו נשיאינו כזה? מה שנאמר בחדש סתם הנה חודש הוא לשון חידוש, וקאי על החידוש הכללי שלמעלה (לא רק מחידושים פרטיים, גם מחידוש בכללותו, והיינו שהכוונה היא לחידוש כל העניינים שמוחי להצטוות. דכל דבר שמוחי להצטוות הוא ענין של חידוש. והנה אמרתי קודם שנברא העולם הי' הוא עולם ושמו בלבד, ומבואר במ"א דהיינו גם קודם שנאצל העולם, לפני עולם האצילות. דגם בתי' הוא ושמו בלבד הם עניינים של חידוש שנותחשו מהצטוות. והנה תקנו בחדש שופר, דקאי על החידוש הכי כללי. אמנם אזור ההמשכה הכללית של החידוש על אפסוק תקנו גו' בחדש השביעי באחד לחודש גו', דבפסוק זה כבר לקרא חודש זה במספרו הסידורי (חודש השביעי) וגם נאמר באיזה יום לחודש, עניינים פרטיים? ועוד זאת, דבמהמשך פסוק זה מדובר ע"ד הקרבות שהקריבו בתם ראש השנה, דעניינם של קרבות בכלל הוא ענינה פרטית, שהרי הקריבו קרבות פרטיים המיוחדים ליום זה. וגם כללות ענין הקרבות מורה על ההתלששות בכל עניני העולם, וכנודעה דענין הקרבות הוא בכל ארבעה הסוגים שבעולם, דדמם צומח חי ומדבר, והיינו, דנוסף לזה שיש קרבות מכל אחד מ'ה' הסוגים, הנה גם בכל קרבן עצמו ישנם ד' הסוגים. סוג הדומם הוא המלח שבקרבות דכותב ביי' על כל קרבן הקריב מלח, וענין הצומח הם הנסכים שבקרבות יין ושמן וגם הסולת, וענין החי הם הקרבות עצמם, וענין המדבר הוא מה שהקרבות נעשים ע"י עבודת האדם, כהונים בעבודתם וכו'. דמכל זה מוכן איך החידוש הכללי נמשך בפרטים, ע"י לגשמיית העולם.

③

הנה בפעם הראשונה הי' חידוש זה בדרך המשכה מלמעלה כי חפץ חסד הוא! או מצד טבע הטוב להטיבו ולמעלה מזה, וכמבואר בדרושי אדמו"ר האמצעי דענין טבע הטוב להטיב שייך גם בהצטוות.

④

הנה בפעם הראשונה הי' חידוש זה בדרך המשכה מלמעלה כי חפץ חסד הוא! או מצד טבע הטוב להטיבו ולמעלה מזה, וכמבואר בדרושי אדמו"ר האמצעי דענין טבע הטוב להטיב שייך גם בהצטוות.

מחשבה = מחשבה
מחשבה = מחשבה
מחשבה = מחשבה

אמנם עתה צ"ע ענין היחידוש ע"י עבודת האדם מלמטה. וזהו תקעו בחורש שופר, דכשם שההמשכה היא בבחי' יחידוש כללי שמחזק לתקצמות, והיינו שחידוש זה הוא ע"י העצמות ממש, ואח"כ נמשך חידוש זה בפרטים, עד לעתה' והחזותו כו'. ע"י ומעין זה הוא בעבודת האדם שעל ידה ממשיכים חידוש זה. דענינו הוא בבחי' תקעו, שענינו התקיעה מורה על החזק והחוק של עצם הנפש, בבחי' אינו שבגשמה. ומסעם זה התקיעה היא בשופר דוקא, דקול השופר הוא קול פשוט שמקורו מעצם הנפש, שלמעלה מבחי' המדות ומבחי' השכל כו'. ולפיכך תוקעים בקורן דוקא, דקורן הוא העצם ממשי' אמנם לאיך גיטא, מכיון שהמשכה זו היא למטה מטה, לכן התקיעה ובשופר בפשטות צריכה להגיע אל הזולת, וזהו ענין טעם על מה שתוקעים בקורן של בגמ' דוקא, משום שהמשכה זו צריכה לידד למטה מטה עד לבחי' קורן של בהמה. והיינו דכשם שהי' ענין זה בפעם הראשונה בשעת הבריאה, ע"י נפעל בכל שנה ושנה, גילוי בבחי' תקעו בחורש סתם, היחידוש הכללי מעצמו"ה (לפני ה'), ונמשך בעולם החחוח ובבחי' פרטים (ובחורש השביעי ג'), ובפרט כשמחברים יותר לביאת משיח צדקנו, דאז יקויים מ"ש"ט אשמוך את רוחי על כל כשר גו', ונגלה כבוד ה' וראו כל כשר גו' 17.

11

והנה מכיון שהמשכה זו בפעם הראשונה הייתה בעת בריאת העולם, וע"י גם בעבודת האדם ככ"ה ענין זה בראש השנה בפעם הראשונה, וכדאי, בדברי חז"לם שאדם הראשון שנברא בראש השנה נשחח ונכרעה נברכה לפני ה' ועשינו, דגם בענין זה מודגשים ב' הענינים הנ"ל, א' שפעל גם בבחי' העשי' והדומם, והוה מה שאמר לפני ה' עשיתנו דוקא, בבחי' עשי', וע"י אופן העבודה הוא באו נשחח דוקא, דענין ההשחחוא והכיסול הוא בבחי' הדומם דוקא, כמבואר במ"א 20. ב' דענין זה הוא לפני ה', היינו' בבחי' שלפנינו ולמעלה מבחי' הוה'.

12

והנה ב' ענינים אלו (שהמשכה היא מלמעלה מעלה ונמשכת למטה מטה) נרמזים גם בפסוק בחורש השביעי גו'. וכיאר הענין הוא, דהנה במדרש 22 על פסוק זה איזא, היא הוא דכתב 23 לעולם ה' דבר נצב בשמים, ומבאר בזה כ"ק אדמו"ר הצי"צ 24 (שערב ראש

- 13 ראה תנאי ספ"ג. 14 ראה אגב"ק מ"א. 15 ראה סידור רמב" א. ובכ"מ. 16 יקאל ג, א. 17 ישעי' מ, ה. 18 פור"א פ"א. ח"א רכא, ב. ח"ג ס"פ אמור. 19 תוליים מה, ו. 20 תול"א מה, א. ובכ"מ. 21 ראה לקו"ת ש"ש סה, וע"א. ובכ"מ. 22 וק"ר רפכ"ט. 23 תוליים לט, פס. 24 יקל אור ע' חסו. וראה שם ע' תסח. אה"ת ר"ה ע' א"ש ואילך.

הנחת הוה' בלתי מוגה

73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

השנה הוא יום הולדתו 26, דהשייכות לפסוק זה לראש השנה היא, כי בבחי' דבר קאי על ספירת המלכות, ובראש השנה הוא זמן בנין המלכות. ויש להוסיף, דזהו ענין נצב בשמים, וכמבואר בבתי' הארבע 26, דדברך היא המלכות ושמים ג"א, וע"י שדברך נצב בשמים, היינו יחוד ג"א ומלכות, ע"י נעשה בנין המלכות 26. שזוהו תבטא בתאשתי, ההמשכה מלמעלה מעלה בבחי' המלכות. ומצד שני הנה מזה נמשך ג"כ, ענין דברך נצב בשמים כפשוטו. שמספידת המלכות נמשך דבר ה' בשמים הגשמיים, כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו 27, וכחות הבעש"ט (הנבאה בשער היחוד והאמונה בחחלתו), שדברך שאמרת יהי דקיע עומד תמיד בתוך השמים ומהוה ומחי' ומקיים אותם תמיד מאיז ליש. וכן הוא בכל מקום ומקום וכל דבר ודבר וכל רגע ורגע. והיינו לא רק בצומח חי ומדבר, אלא גם בדומם. וזהו גם מה שפירש הרב המגיד 28 על הפסוק 29 כל אשר יקרא לו האדם נפש חי' הוא שמו, ששמו של כל דבר ודבר הוא שרשו ומקור חייתו. דהוכח הורה זו הוא תוכן חרות הבעש"ט שהובאה בשער היחוד והאמונה לאדמו"ר הקול, והיינו שתוכן ענין זה נאמר ע"י שלשת הרעיונות 30, וזהו גם תוכן חרות הבעש"ט בענין השגוה פרטית 31. שההשגוה שלמעלה היא שבטעם על כל דבר ודבר, וכחות כ"ק מו"ח דקאי נשיא דודג' 32 שההשגוה פרטית היא גם על דומם ועל כל פרטין אלא הוא ופירטי אופניו וכו', ולא עוד אלא שמקורה של ההשגוה פרטית הוא במחשבה הקיומה דא"ק 33 (דגם ענין זה שייך לראש השנה 34). וזהו ע"י א"ק 35 תוכן המבואר לעיל, שהעצמות ממש נמשך בעולם הזה החחוח: אשר

11

והנה כשם שב' ענינים אלו ישנם בענין הבריאה בכלל, ע"י הם ע"י א' בפרטיות יותר בבריאת אדם הראשון בראש השנה. דהנה א' היחידושים העיקריים שבאדם על הנבראים שלפניו הוא מה שהאדם הוא בעל בחירה הפשוט 35. דענין זה נמשך בו מהבחי'ה שלמעלה (כדלקמן). ולאידך גיסא מודגשת באדם גם מעלת הגשמיות. וכמו בענין הבחירה שלמעלה גופא, שגילוי הבחירה הוא בגוף האדם דוקא, וכמבואר בתניא 36 דענין ובנו בחרת קאי על הגוף הנדמה בחומריותו לגופי אה"ע, והרי ענין הבחירה שייך רק בעצמות ומהותו 37, כי מיד

12

25 ראה "היום יום" כס אול. 26 ראה ע"י ש"כ"ג פ"ה. של"ד פ"א. 27 תוליים לג, ו. 28 אר"ת ס"פ בראשית (ד, סע"ב ואילך). לקו"א ספ"ד. 29 בראשית ב, יט. 30 ע"פ זכר"י א, פ. תענית ט, א. 31 כש"ט (הוצאת קה"ת) הספוט סק"ט. לקו"ש ח"ח ע' 277 ואילך. וש"ג. 32 ראה סו"מ קונטרסים ח"ב רעט, א. שס"ט, ב. ועוד. 33 שם. 34 ראה ר"ה יז, א. ושא"ג מהר"ש א"ש. לקו"ת מסע' גז, ב. ספר הערכים-חני"ך ערך אדם קדמו. 35 ראה אה"ת ר"ה ע' אשלה ואילך. 36 פמ"ט (ע, רע"א). 37 ראה גם לקו"ש ח"ד ע' 1309. ובכ"מ.

- 27 ראה סו"מ קונטרסים ח"ב רעט, א. שס"ט, ב. ועוד. 33 שם. 34 ראה ר"ה יז, א. ושא"ג מהר"ש א"ש. לקו"ת מסע' גז, ב. ספר הערכים-חני"ך ערך אדם קדמו. 35 ראה אה"ת ר"ה ע' אשלה ואילך. 36 פמ"ט (ע, רע"א). 37 ראה גם לקו"ש ח"ד ע' 1309. ובכ"מ.

הנחת הוה' בלתי מוגה

101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150

כשנעשה איזה ענין של חידוש, יש כבר איזו נטי' לכך ולכך, ואמיתות ענין הבחירה חפשית הוא דוקא בעצמותו ומהותו יח', ונמצא שענין הבחירה שמעצמותו יח' הוא דוקא בגוף הגשמי, ומענין הבחירה שלמעלה, נמשך גם באדם למטה, דכתיב: הן האדם הי' כאחד ממנו לדעת טוב ורע, היינו 99 שבאדם ישנו ענין הבחירה חפשית מחמת שרשו בעצמותו, ומסעם זה אומרים לפני תליעת שופר, בהזמוריים ופסוקים שאומרים בהקדמה לחקיעת שופר, גם המזמור 40 כי העמים תקעו גו' המזכיר באעלת ושבח ישראל, ואומרים שסוף יבחר לנו את נתמנו את אלהינו יתנו אשר אלהינו, דמעלתו של ישראל היא בזה שיש בהם ענין בחירה, שהקב"ה בחר בישראל, ומעלה זו נמשכת בגוף דוקא, ככ"ף, וזהו גם הסעם למה שמצינו שבשכלי שעבודת האדם היה בשלימות צריך שיהי' בחירות הגוף דוקא, וכפסק הרמב"ם 420 אשר היות הגוף בריא ושלם מרובי השם הוא, היינו דלא רק שצריך נפש בריאה אלא גם גוף בריא 43, וכמ"ש 44 ונשמרחה מאד לגפשו ויכנסו, כפסק רבינו הזקן 40 שאין לו לאדם רשות על גופו כלל כי הוא נכסיו של הקב"ה.

והנה כשם שב' ענינים הם בבדיאת האדם, הנה מהו נמשך גם בעבודת האדם, שעבודת האדם יש בה ב' הענינים, ודמצי אחר מקורה הוא בענין הבחירה שבאדם, ששרשו מצעם הנפש, אבל לא יצא ענין זה נמשך בכל דבר שבפעלים, וכמ"ש 47 ובוחרת בחיים שצריך לבחור בכל דבר הדבר שבפעלים בחיים שבן שהוא מוצא פי ה' שבו, והוא שיש גם מוצא פי ה' שבאדם, פי"ב צריך האדם לאכול לחם דוקא, וכמ"ש 48 כי לא על הלחם לבדו יחיי האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיי האדם, ומבואר בכתובתו 49 שצריך האדם על הלחם לבדו והיינו שהוא ממוצא פי ה' שבכחם ששרשו למעלה ממוצא פי ה' שבאדם (כמוצא בענין בחו"א פ' בראשית 50). וזהו ענין ובוחרת בחיים, שהוא שיהיה בחו"א ומגלה בחי' החיים שבכל דבר ודבר 50, עד לבחי' מחו' החיות, היינו מקור החיים, עד לעצמותו ומחוחו יח' שהוא שרשא דכולא 52, ובכל דבר ודבר יש עצמות ומהות.

38 בראשית ג, כב, 39 ראה לקי"ת אמר לח, ב, וש"י, 40 תהלים מז, 41 פסוק ה, 42 ואל דעות רפ"ו, 43 ראה שמונה פרקים להרמב"ם פ"ג, 44 ראונו ד, יו, 45 ראה ברבות לב, סע"ב, חז"א ג מההש"א שם, רמב"ם הלי רוצה פי"א ה"ד, שו"ע אורח"י ה"ל שמירת גוף ס"ג, חוט שבעות לו, א ד"ה ושמו, ובכ"מ, 46 שו"ע אורח"י ה"ל נזקי גוף ונפש ה"ד, 47 נצבים ל, י"ט, 48 עקב ז, ג, 49 ל"ת להאריזי ע"ה פ"פ, 50 ד, א ואילן, 50* ראה גם סה"מ פ"ח ע' רטס, ועוד, 51 יזמא עא, א, וראה גם סה"מ ע"ת ע' ע ואילן, ובכ"מ, 52 ראה לקי"ת נמות פא, ג.

הנחת הח' בלתי מוגה

דחיש הנברא הוא היש האמיתי 53, וזהו גם ענין העוד כנגדו 54, דהמשכת העצמות באדם היא ע"י העוז כנגדו דוקא, וכמאור 55 כלום אדם מביא חסידים חסידים כוסס אלא שחעוד כנגדו היא העוזת לו כי' ועושה את החסידים ראויים למאכל אדם, דבספירות הו"ע יחוד ז"א ומלכות, כי האדם הוא ז"א ואשוחו היא מלכות 56, ומהו נמשך גם למטה באדם כפשוטו, וזכ"ל ונקבה ברא אותם ויברך אותם גו' פור' ורבו ומלאו את הארץ וכיבשוה.

והנה טעם הדבר שבכללות בריאת העולם האדם ועבודת האדם היא באופן זה של המשכה מלמעלה מעלה עד למטה מטה היא, משום שתכלית הכוונה בבריאת העולם היא מה שנתגלה הקב"ה להיות לו יח' דירה בתחתונים 58, דמזה 57 דמזה 58 דמזה 59 דמזה 60 דמזה 61 דמזה 62 דמזה 63 דמזה 64 דמזה 65 דמזה 66 דמזה 67 דמזה 68 דמזה 69 דמזה 70 דמזה 71 דמזה 72 דמזה 73 דמזה 74 דמזה 75 דמזה 76 דמזה 77 דמזה 78 דמזה 79 דמזה 80 דמזה 81 דמזה 82 דמזה 83 דמזה 84 דמזה 85 דמזה 86 דמזה 87 דמזה 88 דמזה 89 דמזה 90 דמזה 91 דמזה 92 דמזה 93 דמזה 94 דמזה 95 דמזה 96 דמזה 97 דמזה 98 דמזה 99 דמזה 100

והוא מה שבה נמצא האדם הדר בה בכל עצמותו, ועד"ו הוא גם למעלה, שהכוונה ענין הדירה שיהי' בה בכל עצמותו, ועד"ו הוא גם למטה, שהכוונה היא להמשיך עצמותו ומהותו יח' למטה, והם הם ב' הענינים הנ"ל, שהמשכה היא מלמעלה מעלה, ונמשכת למטה מטה.

ומעמם זה, הנה ע"י העבודה בשלימות דוקדוקות (שהיא בגשמיות דוקא כנ"ל) נעשה הענין דכמות רצוני, וכמבואר בארובה בתורת חיים 2 אצמור"י האמצעי 60 ששלמות הקרבות יהי' לע"ל כשכל הסוגים דדצ"מ יהיו בתכלית השלימות, ויתר על כל, דע"י הקרבות מציעים בבחי' התענוג שלמעלה בראיתא בספר 61 שנחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני.

והטעם הדבר יובן ע"פ מה שמבאר כ"ק אדמו"ר מהר"ש ב"ה מי כמדו באלים הוי"א 61, בענין איז עוז מלברדו 62, דממ"ש איז עוז מלברדו מוכח שעמו יש עוז, והיינו שיש נציאות של ישראל יש מציעות של עולם וכו', ועבודת כ"א מיראל היא שבהיותו נשמה בגוף למטה יפעל בעולם ושיוכר ב' ענין איז עוז מלברדו, עד לענין איז עוז 63, שאי אפשר לחלק בין העולם לעצמותו ומהותו יח' איז עוז.

הנחת הח' בלתי מוגה

כ"ף

והנה טעם

והטעם

וכמ"ש

והיינו

אין עוז

מקדשות (בית ראשון ובית שני 82), ובימים השלישי קאי על היום שאחרי ראש השנה 81 וגם על הבית השלישי 82, מקדש אד' כוננו ידד 83. והמעשה הוא העיקר, שיבנה ביהמ"ק בפועל בעולם העשי' החומרי והגשמי, כי עושים מחומרות יש האמיתי ע"י שעושים מהגשמיים יש האמיתי, ובמהרה בימינו ממש.

x

תקעו בחורש

והענין בעבודה יובן ע"פ מה שמבאר ב"ק אדמו"ר (מהורש"ב) ג' ע' בהמשך חרס"מ 641 בענין מעלת עבד נאמן. דענין עבד נאמן הוא דהגם שהוא עבד היינו שטיק עבודתו הוא בעבודה 65 ומעשה מ"מ, הוא עבד נאמן, כלומר, שיש לו חענוג ויש לו רצון ויש לו שכל ויש לו דיבור ומחשבה ומעשה (דכללות ענין המלכות נחלקת למחוד"מ 66). והמעשה הוא העיקר 67. ומ"מ כל ענינים אלו אינם שלו אלא של האדון, כי כל מציאותו היא מציאות האדון. וזהו גם מה שמבאר ב"ק מ"ח אדמו"ר בהמשך ההיקלף (באתי לגני 68) דעיקר שכינה בתחתונים היתה 69, וענין עבודת האדם הוא להמשיך את עיקר שכינה בתחתונים, עד שיהי' באחי לגני לגנוני, גם בחושך הכפל והמכופל של העולם הזה התחתון.

וע"י מעשינו ועבודתנו 70 במשך שיח אלפי שנין דהוה עלמא 71, דענין מעשינו ועבודתנו קאי על ב' אופני העבודה 72, מעשה הוא לשון כפי' 73, אהכפא, ועבודתנו הוא אהונכא, הנה עי"ז באים להגילויים דלע"ז למטה מעשרה ספחים. ובפרט ע"ז עבודת האדם באופן כפי שנאמר בחורה פוח דברך יאירי 74, ויאמר אלפים יהי אור יהי אור 75, שהאדם בעבודתו צריך להאיר את העולם ולגרות בכל דבר שבעולם את האלקות שבנו. עד לענין העצמות שבנו, גילוי כח הפועל בנפשו, גם בבחי' העשי', כמ"ש 76 וידע כל פעול כי אתה פעלתי, עד שידעו שאין עוד, ולקשון הכחובל וידעו כי אחת שמך ה' לבדך עליון על כל הארץ. היינו שכל הארץ ידעו כי אחת שמך ה' לבדך עליון גו'. ויקויים הענין דונגה כבוד ה' וראו כל בשר יחדיו 78 בגאולה האמיתית והשלימה, ובאופן דבעתה אחשנה 79, עד לאופן שלמעלה מבעתה ולמעלה מאחשנה ולמעלה מגדר מעלה ומטה.

וכיון שאנו עומדים ביום שאחרי ראש השנה לקויים בנו מ"מ 80 ויחינו מיוממים ביום השלישי יקמנו ונחי' לפניו, דייחינו מיוממים קאי על ב' ימי ראש השנה 81, ועד"ז קאי על ב' בתי

64) ע' שח ואילן. 65) ראה תניא פמ"א. 66) ראה אנה"ק סי"ט (קכט, א). וככ"מ. 67) אבות פ"א מי"ז. 68) הש"י - מדפס כסה"מ תש"י ע' 111 ואילן. 69) שחש"ר פ"ה, א. 70) לשון תניא רפ"ז. 71) ר"ה לא, א. וש"ג. 72) ראה לקוסי לוי"צ לתניא שם. 73) ראה לקו"ת בחוקותי מז, א. ס' הליקוסי-רא"ח צ"צ ערך מעשה. וש"ג. סה"מ תול"ו ח"ב ע' רפט. תרע"ח ע' קכא. 74) תהלים קט, קל. וראה ב"ר רפ"ג. 75) בראשית א, ג. 76) נסח תפלת ימים נראים. וראה ד"ה ולקחתם חט"א. 77) תהלים פג, יט. 78) ישעי' מ, ה. 79) שם פ, ס. כב. סנהדרין צו, א. 80) השע"ו, ב. 81) לקו"ת ר"ה סג, סע"ב ואילן. וככ"מ.

הנחת התי' בלתי סוגה

82) ראה סנהדרין צו, סע"א. ועוד. 83) בשלח טו, יז. וראה פורשי' שם.

122
121
120

121
120
119

120